

Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie

UIT DE PRAKTIJK

**Onbekend metaal
opzoeken vóór bewerking**

Bitter Metaaldraaierij in Almere bestaat uit zes medewerkers en staat onder leiding van Cor Bitter. Hij heeft deelgenomen aan de ketensamenwerking op het gebied van VASt. Dat heeft zeker zijn bewustzijn over stoffen verder vergroot. "Onlangs kregen we een stuk metaal te bewerken dat wij niet kenden. Toen hebben we eerst opgezocht wat de werkbare stof was. Het bleek dat er bij bewerking gevaarlijke dampen af kwamen, en daarom hebben wij ervan afgezien."

Op zich was Bitter al langer bezig met onderwerpen als veiligheid en milieu. "Ongeveer tien jaar geleden zijn wij verhuisd en dan moet je van alles op papier zetten voor het aanvragen van vergunningen. Als het uitkomt, neem ik deel aan werkgroepen zoals voor VASt. Je hoort daar hoe andere bedrijven zaken regelen op het gebied van veiligheid en gezondheid en daar steek ik altijd iets van op." Het handboek 'Veilig werken met metaalbewerkingsvloeistoffen' heeft Bitter wel, maar hij gebruikt het heel zelden. "Ik merk toch dat ik in de eerste plaats internet gebruik wanneer ik word geconfronteerd met een onbekend materiaal."

RESULTATEN

De VNCI wilde graag inzicht krijgen in bestaande kennis en informatie over producten, gezondheidsrisico's en maatregelen voor metaalbewerkingsvloeistoffen. Daarnaast moest duidelijk worden hoe het aanbod van en de vraag naar informatie bij de verschillende schakels in de keten, beter op elkaar afgestemd konden worden. **Belangrijkste instrumenten:**

Campagne

De campagne '5 X Beter, werken is gezond' is een samenwerking van werkgeversorganisaties en vakbonden in de metaalbewerking en metaalektro. De campagne heeft drie speerpunten: lasrook, schadelijk geluid en oplosmiddelen.

hulpmiddelen RI&E Metaalbewerking en PIMEX. De campagne biedt ook ondersteuning, bijvoorbeeld via Verbetercoaches, een Verbeterlijn en een forum.

Website

Op de website 5xbeter.nl staat ondermeer een Verbeterboek en informatie over de

Handboek

Kennis en informatie is gebundeld in een praktijkgericht handboek 'Veilig werken met metaalbewerkingsvloeistoffen'.

Partners in het project

Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie
FME-CWM
Koninklijke Metaalunie
Vereniging Afvalbedrijven

De VNCI en FME-CWM zijn ook ondertekenaars van het Convenant Stoffen. FME-CWM is een werkgeversorganisatie voor de metaal- kunststof- elektronica-, elektrotechnische industrie en aanverwante sectoren.

Contactpersoon: Sjoerd Looijs, telefoon: 070 337 87 47, e-mail: looijs@vnci.nl

MEER INFORMATIE

www.5xbeter.nl
www.vnci.nl

"Er is meer begrip voor elkaars positie. De overheid begrijpt dat chemie niet alles kan regelen en het bedrijfsleven is meer doordrongen van het nut van ketenoverleg."

Sjoerd Looijs

Bewustwordingsproces in keten op gang gebracht

VASSt heeft bij de metaalverwerkingsbedrijven het bewustzijn vergroot over de stoffen en preparaten waarmee zij werken. Sjoerd Looijs van de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI): "Het aantal bedrijven is gering en zonder de VASSt-subsidie was het niet mogelijk geweest de hele keten om de tafel te krijgen."

Producenten die aangesloten zijn bij de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI), leveren vaak indirect producten aan een diversiteit van grotere en kleinere metaalbedrijven. Bij de categorie metaalverwerkingsbedrijven kunnen de medewerkers mogelijk fysiek contact hebben met de gebruikte vloeistoffen. Mede om die reden heeft deze sector deelgenomen aan het VASSt-programma. In het actieplan waren twee concrete doelen gesteld: een handboek 'Veilig werken met metaalbewerkingsvloeistoffen' samenstellen en een branchestandaard realiseren.

Handboek voor veilig werken

Projectleider van de ontwikkelingsfase van het VASSt-traject was de VNCI. De vereniging bracht de verschillende partijen uit de keten met elkaar in contact om kennis uit te wisselen. Vragen die ter tafel kwamen, waren: welke chemicaliën gebruiken we, geven de veiligheidsbladen van de leveranciers voldoende en juiste informatie voor de gebruikers, en komen er bij de medewerkers in de bedrijven huidklachten voor? Sjoerd Looijs, senior adviseur bij de VNCI: "Het aantal metaalverwerkingsbedrijven is klein. Zelf zo'n traject van kennisuitwisseling opzetten zou te duur zijn geweest, maar door de VASSt-subsidie werd het wel haalbaar."

Het antwoord zoeken op de verschillende vragen zette een bewustwordingsproces binnen de keten op gang. Looijs: "Bedrijven realiseerden zich meer wat de aard van de vloeistoffen was waarmee zij werkten. Het bleek dat verschillende medewerkers inderdaad met huidklachten kampten, maar daarvoor niet de oorzaak zochten in hun werk. Nu weten werkgever en werknemer dat huidproblemen een risico van de werkzaamheden kunnen zijn."

Ook het ministerie van SZW was bij het ketenoverleg betrokken. Looijs vond de opstelling van het ministerie verrassend constructief. "Zij dachten goed mee. Soms drongen zij aan op meer diepgang bij bepaalde onderdelen, maar dat ging op een prettige manier en niet op een verwijtende, handhavende toon." De ketensamenwerking heeft in december 2006 geresulteerd in het handboek 'Veilig werken met metaalbewerkingsvloeistoffen'. Looijs: "FME-CWM, de werkgeversorganisatie voor de metaalektro, was projectleider bij de realisatie van dit VASSt-onderdeel en wij als VNCI stonden daarbij bewust aan de zijlijn." Met het handboek kunnen bedrijven beoordelen welke maatregelen nodig zijn om de blootstelling aan metaalbewerkingsvloeistoffen binnen aanvaardbare grenzen te houden. Voor de samenstelling van het handboek hebben pilots bij twintig bedrijven plaatsgevonden. "Wij wilden een handboek maken dat goed aansluit bij de praktijk, en daarom is het eerst in de praktijk uitgetest. FME-CWM en Metaalunie hebben bekendheid aan het boek gegeven door het onder te brengen bij het communicatieplan en de implementatieactiviteiten van het 'Arboplan van aanpak metaalbewerking en metaalektro'."

Branchestandaard

De branchestandaard was het tweede doel van het VASSt-programma, maar deze is nog niet gerealiseerd. Bedrijven moeten voor het opstellen van de standaard exact doorgeven welke vloeistoffen zij gebruiken en op welke manier. Volgens Looijs vinden bedrijven dit lastig, omdat zij hiervoor op een hoger abstractieniveau naar hun bedrijfsproces moeten kijken. "Voor een branchestandaard hebben de leveranciers deze gegevens nodig om een advies te geven over de vloeistoffen die zij hebben verstrekt. Het is nog niet gelukt deze kennisoverdracht binnen de keten te realiseren, maar wie weet komt dat nog."

Over het algemeen beoordeelt Looijs het VASSt-traject als redelijk succesvol. "Er is een bewustwording op gang gebracht. Er wordt zorgvuldiger en met meer verantwoordelijkheidsgevoel met de stoffen omgegaan. Overigens zijn wij verder gegaan dan volgens VASSt verplicht was om die bewustwording te stimuleren. Wij hebben onze bevindingen steeds door de hele keten gecommuniceerd: van de leverancier tot de eindgebruiker." Een ander pluspunt vindt Looijs dat er bij partijen meer begrip is gekomen voor elkaars situatie. "De overheid begrijpt dat chemie niet alles kan regelen en het bedrijfsleven ziet het nut meer in van een intensiever ketenoverleg."

UIT DE PRAKTIJK

Het handboek is duidelijk en overzichtelijk

Apparatenbouw en Machinefabriek De Poort en Roestvrijstaalbouw Pipping in Bergen op Zoom hebben vijftig medewerkers en zijn daarmee te klein voor een eigen arbospecialist. Goderd Landa is hoofd administratie en heeft na de opleiding voor preventieadviseur niveau II in zijn takenpakket arbeidsomstandigheden (arbo) opgenomen. Landa was een van de proeflezers van het arboboek 'Veilig werken met metaalbewerkingsvloeistoffen'. Landa: "Over het algemeen vind ik het een duidelijk en overzichtelijk boek. Wel zijn er een paar vage omschrijvingen en adviezen en dat heb ik doorgegeven. Er stond bijvoorbeeld dat bronafzuiging van een machine afhangt van de storingsgevoeligheid. Ik heb geadviseerd dat aan te passen omdat het weinig zegt."

Landa vindt dat het handboek wel een toegevoegde waarde heeft. "Maar aan de andere kant zie je dat internet steeds belangrijker wordt. Heb je nu vragen over stoffen of oplosmiddelen, dan zoek je eerder op internet dan dat je het handboek pakt."